

perturbat. Omnia repentina graviora sunt; quæ repente accidunt, gravius occurrunt. Igitur, soror mihi in Christo dilectissima, et ad bona, et mala cor tuum præpara. In die bonorum ne immemor sis malorum, et in die malorum ne immemor sis bonorum (Eccl. xi, 27). Esto pervigil sensu, ne vanis cogitationibus polluaris. Ama scientiam Scripturarum, et contemne vitia carnis. Soror charissima, si ex toto corde tuo ad Deum vigilaveris, et in omni vita tua cum omni devotione servieris, absque ulla dubitatione cum eo in cœlesti curia regnabis. Amen.

874 LVI. — De prudentia.

135. Soror charissima, audi Dominum Jesum Christum in Evangelio dicentem: *Estote prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ* (Matth. x, 16). Et Salomon ait: *Simplicitas justorum diriget eos, et supplantatio perversorum vastabit illos* (Prov. xi, 3). *Via simplicis via Domini, et pavor his qui operantur malum* (Prov. x, 29). *Justitia simplicis dirigit animam ejus, et in impietate sua corrueat impius* (Prov. xi, 5). *Innocens credit omni verbo* (ibid. xiv, 13). *Qui autem decipit justos in via mala, et in teritu suo corrueat, et simplices possidebunt bona ejus* (Prov. xxviii, 10). *Viri sanguinum oderunt hominem simplicem, justus autem querunt salutem illius* (Prov. xxix, 10). Sancta rusticitas sibi soli prodest, et quantum edificat Ecclesia Christi merito vitæ, tantum destruit, si his qui veritatem destruunt non resistit. Et beatus Hieronymus ait: « In servis et in ancillis Dei non est querendus cultus corporis, sed simplicitas mentis. » Nec simplex, nec rusticus ideo secundum se existimet sanctitatem in sua lingua, sed tantummodo in pura et simplici conscientia. Ex duobus imperfectis multo est melius habere rusticitatem sanctam, quam eloquentiam peccatricem. Magis veneranda est sancta rusticitas, quam verbosa loquacitas. Soror in Christo dilecta, si nostra intentio est simplex apud Deum, in judicio ejus nostra operatio tenebrosa non erit. Qui casti esse per justitiam nesciunt, nequaquam esse innocentes per simplicitatem possunt. Sanctorum electorum Ecclesia vias rectitudinis et simplicitatis suæ timore inchoat sed charitate consummat. Deus enim non solum verborum, sed et cordis inspector est, et diligit eos qui in simplicitate cordis serviunt ei. Unde sponsus in Canticis canticorum loquitur, dicens: *Una est columba mea, perfecta mea: una est matri suæ, electa genitrici suæ* (Cantic. vi, 8). Mater nostra est rege-neratrix gratia Dei, apud quam una columba eligitur, quia illos solos colligit, qui in simplicitate permanent, et ab unitate non dividuntur. Multi quippe fideles dum ad ipsum intendunt, dum uno desiderio Christi se invicem nutriunt, dum habentes cor unum et animam unam se in charitate conjungunt, ex multis membris unum corpus efficiunt, in quo omnes in simplicitate unitatis viventes una columba existunt. Ea quæ apud homines despecta

sunt, et in contemptu habentur, in magna gloria sunt apud Deum.

136. Igitur, venerabilis soror, omnipotentem Deum deprecemur, ut mittat nobis Spiritum sanctum de cœlis, qui nobis faciat habere simplicitatem columbæ, et prudentiam serpentis, ut simus in malitia simplices, et in bonis operibus prudentes. Serpens enim astutum est animal, ut de aspide legitur, quæ videns incantatorem venientem, affigit aurem unam terræ, et aliam cauda obturat, ne incantatoris vocem audiat. Unde propheta de his qui crudeles et prudentes sunt in malo, dicit: *Furor illis secundum similitudinem serpentis, sicut aspidis surdæ, et obturantis aures suas, ut non exaudiat vocem incantantium, et venefici incantantis sapienter* (Psal. lvii, 5, 6). Imitare ergo et tu, soror amabilis, hunc serpentem in hac parte, videlicet ut aures tuas claudas, ne mala verba audias. Honesta virgo, deprecare Deum, et oleum peccatoris non impinguet caput tuum (Psal. cxl, 5). Oleum peccatoris, laus est adulatoris. Serpens obturat aurem suam ne audiat incantatorem: et tu claude aurem similiter, ut non audias detrahentem. Prudens et aspis ne verbum mortis audiat, ut moriatur: ergo et tu esto prudens, ne verba mala per aures tuas intrent ad animam tuam, et moriaris. Igitur, sponsa Christi, nec prudentia serpentis sine simplicitate columbæ, nec simplicitas columbæ sine prudentia serpentis debet esse in te: quatenus columbæ simplicitatem astutia serpentis, ut mala caveat, sollicitet; et prudentiam serpentis simplicitas columbæ, ut bona faciat, temperet.

137. Soror amatissima mihi in Christo etiam columba septem virtutes habet (ut legimus) in se, quas tu per gratiam sancti Spiritus poteris habere in te. 1 Columba sæpe super rivulos aquarum sedet, ut viso accipitre veniente se in undas immergat, et evadat: 2 in tritico meliora grana eligit: 3 sæpe alienos pullos nutrit: 4 rostro **875** non percutit: 5 non habet fel: 6 nidum facit in fenestris murorum: 7 gemitum habet pro cantu. Deprecare ergo Deum, honesta virgo, cum summo studio, ut det tibi has virtutes columbæ; scilicet ut super rivulos sanctarum Scripturarum sedeas, et admonitione earum incursum diaboli evadas. In sacra Scriptura meliores elige sententias, ex quibus te reficias. Nutri alienos pullos, id est, homines prius a Deo alienos, tuis verbis atque exemplis ad Deum converte. Rostro non percutias; id est, malum non facias, nec malum dicas. Non habeas fel; id est, non habeas in te iracundiam. In fenestris petrarum fac nidum tuum, id est, spem tuam. Gemitum habe pro cantu; videlicet ut sicut homines sæculares gaudent cantilenis sæculi, ita tu gaudeas in gemitu et tristitia spirituali. Igitur, soror venerabilis, sicut superius dixi tibi, oportet te pariter intelligere et cavere insidias inimici cum omni sollicitudine. Sic te oportet per innocentiam vitæ esse prudentem. Ille qui non miscet prudentiam

simplicitati, secundum quod ait propheta, columba est seducta, non habens cor (Osee vii, 11). Sed ideo est columba, quia simplex: ideo autem, non habet cor, quia non habet prudentiam. Iterum, soror charissima, te moneo, ut in corde tuo præpares dignum habitaculum Christo, quatenus ipse veniens cum Patre et Spiritu sancto dignetur apud te mansionem sibi facere in domicilio tui pectoris. Amen.

LVII. — De fuga mulierum sæcularium.

138. Charissima soror, fuge societatem sæcularium mulierum. Sæculares femine, quæ tecum non habent unam professionem, non accedant ad tuam societatem, quia quod amant hæ, tibi prædicant. Ecce quod diligunt, tibi dicunt: ideo debes vitare societatem sæcularium feminarum, quia sæculum diligunt, et de sæcularibus loquuntur; terrena amant, ideo terrena tibi annuntiant; transitoria concupiscunt, et ideo in auribus tuis transitoria exponunt. Sic enim scriptum est: « Unusquisque hoc laudat quod diligit. » Et ideo sæcularis femina sæculum laudat, quia sæculum diligit: certe si cœlestia diligeret, cœlestia laudaret. Sine dubio, si cœlestia amaret, cœlestia approbaret, cœlestia prædicaret: si æterna concupisceret, æterna tibi suaderet. Et ideo, soror, moneo te, ut societatem sæcularium feminarum expellas a te. Quare? Quia corrumpunt bonos mores colloquia mala et prava (I Cor. xv, 33). Quid facit uxor viri cum sponsa Christi! aut quid agit mulier nupta cum virgine Deo devota? quid in unum agit sæcularis femina cum Christi sponsa? quid agit femina sæcularis cum sanctimoniali femina? vel quid agit femina quæ mundum diligit, cum femina quæ mundum reliquit? quid agit femina maritata cum muliere Christo dilecta? quid quæ amat virum, cum ea quæ diligit Christum? Femina quæ tuum propositum non tenet, quare ad tuam societatem venit? sæcularis femina quæ non habet tuum habitum, quare accedit ad tuum consortium? sæcularis femina quid tecum agit, quæ tecum jugum Christi non ducit? femina quæ tecum jugo Christi collum non submisit, quare ad tuum colloquium accedit? Dispar est habitu, dispar affectu: et sicut dispar est vestimento, ita animo. Mulier sæcularis organum est satanæ, hæc cantat tibi quod illecebras sæculi moveat, et semitas diaboli ostendat, sicut legimus. Sirena maris talis est sursum ex umbilico, qualis pulcherrima et formosa virgo: ab umbilico vero usque ad pedes talis sicut est piscis. Sirena habet caput virginis, et posteriora piscis. Cantat dulce magnis vocibus, et multis modulis, atque cum magna dulcedine dat voces concordēs: sed per suas dulces cantilenas sæpe marinarios decipit, et in discri-men perducit. Sæpe nautæ navigantes mare dulces audiunt voces sirenarum, et per dulces voces et suaves cantus earum decipiuntur, et ad mortale periculum perducuntur. Sicut sirena per dulces cantus decipit marinarios, ita sæcularis femina per suos deceptorios sermones decipit Christi servos.

Et sicut sirena per suaves cantilenas solet navigantes mare a recto itinere deviare, atque in perditionem perducere; ita sæcularis femina per blanda verba ac seductoria, solet Deo servientes a sancto proposito **876** retrahere, et in periculum animarum suarum perducere.

139. Igitur, soror dilecta mihi in Christo, fuge cantus sirenarum, ne dum delectaris audire delectamenta terrena, a recto itinere avertaris. Quid enim sunt verba sæcularium mulierum nisi cantus sirenarum? Ergo cantus sirenæ fuge et a lingua mala suadentis mulieris separa aures tuas. Sic declina verba sæcularis mulieris, quasi sibilos serpentis. Cave ne sicut serpens decepit mulierem in paradiso, ita te decipiat venenosa lingua male suadentis mulieris in monasterio. Vide ne mulier vana et garrula infundat in aures tuas mortis venena. Cave ne mors intret per fenestras tuas, id est, per oculos et aures tuas in animam tuam. Soror venerabilis, cum videris mulierem disparem tui propositi, muni cor tuum scuto fidei; et contra eam trophæo crucis arma frontem tuam. Honesta soror, in hoc solum cum muliere sæculari concedo tibi colloquium, ut sanctis admonitionibus suadeas illi relinquere sæculum, et venire ad monasterium. In hoc solum tantum do tibi licentiam loquendi cum sæculi femina ut doceas, eam despiciere terrena, et amare cœlestia, et etiam exire de sæculo, et servire Deo. Item, ut per tuam allocutionem transitoria despiciat et æterna concupiscat. Soror charissima, si ita feceris, sicut dixi tibi; et te in hoc sæculo a malo custodies, et in futuro a Domino coronam in celo recipies. Amen.

LVIII. De cavendo virorum consortio.

140. Soror charissima, si tanto studio fugies feminas, quanto magis debes fugere viros? et si tam sollicitè vitabis societatem mulierum, quanto magis vitare debes societatem virorum? et si tanta cura confabulationes feminarum declinabis, quanto magis deceptiones virorum declinare debes? et si tantopere aures tuas separabis a verbis feminarum, quanto magis eas debes separare a seductoriis virorum verbis? Soror mihi in Christo dilecta, moneo te, ut vir quamvis sit sanctus, nullam tamen tecum habeat societatem. Licet sit sanctus et justus, nullam tecum habeat familiaritatem; quamvis sit religiosus, nullam tecum habeat assiduitatem; quamvis sit bonus, nullam tecum habeat vivendi jugitatem. Quare? Ne visitandi familiaritate utriusque pereat castitas, ne videndi frequentatione utriusque annihiletur honestas; ne videndi jugitate utriusque religiositas infametur, ne vivendi usu utriusque persona deonestetur. Decidet a charitate Dei, qui occasionem dederit peccandi. Decidet etiam a charitate proximi, qui occasionem præbuerit male faciendi: quia etsi male non facit opere, tamen opinionem pessimam nutrit. Per assiduitatem sæpe peccat homo. Sæpe familiaritas vincit, quos vitium superare non potuit. Sæpe occasio peccandi volum-

tatem fecit et facit. Quos voluptas superare non potuit, assiduitas superat. Dispar sexus in unum collocatus illuc provocat instinctum carnis, quo nascitur. Etiam naturalis flamma carnis accenditur, si illicita attingit. Vir et femina diversi sunt per naturam: qui si in unum fuerint collocati, quamvis non peccent, tamen per usum inter se malam famam nutriunt.

141. Quis colligabit ignem in sinu suo, et non comburetur? (Prov. vi, 27.) Ignis et stupa in unum posita flammam nutriunt. Quamquam sint contraria, si in unum fuerint collocata, flammam generant: ita vir et femina, si in unum fuerint positi, licet malum non faciunt, tamen per assiduitatem inter se malam famam nutriunt, et alios de se murmurare faciunt. Religiosus vir et sanctimonialis femina si immoderate junguntur sibi, aliis de se locum præbent murmurandi. Sexus viri et feminae diversus est; et ideo si in unum junguntur, statim inde occasio peccandi nascitur. Quid ergo in unum facit ignis et stupa? cur serpens collocatur in sinu? quare ignis collocatur in vestimento? Quare femina quæ castitatem promisit Deo, societatem habet cum viro? femina quæ propter Deum sæculum contempsit, quare viri familiaritatem diligit? quare amat præsentiam virorum, quæ cum Christo desiderat intrare celestem thalamum? quare femina Deo devota quærit audire deceptorum virorum verba? quare quæ in sæculo maritum **S77** habere noluit, in monasterio posito facies hominum videre concupiscit? Igitur, soror mihi in Christo dilecta, si vis esse a fornicatione secunda, esto mente et corpore a societate hominis separata: si perfecte vis castitatem tenere pro amore Christi, longe te fac a societate viri. Tu circa serpentem composita, certe non eris longo tempore secunda: circa ignem sedens, etsi ferrea sis, aliquando dissolveris: circa periculum constituta, non eris diu illæsa vel secunda. Audi ergo, soror mihi in Christo amatissima, boni consilii verba. Viri nomen tuum non sciant, faciem tuam non videant; faciem tuam non cognoscant, quamvis nomen tuum audiant. Audi etiam, virgo honesta, Pauli apostoli verba, *Oportet nos habere testimonium bonum ab his qui foris sunt* (1 Tim. iii, 7): intus quidem bonam vitam, propter nos; bonam vero famam, propter ceteros. Soror venerabilis, si propter Deum in terra vitaveris societatem virorum, per Deum in cælo habebis societatem Angelorum. Amen.

LIX. — De fugienda societate juvenum.

142. Charissima mea soror, et si taliter viri sancti sunt declinandi, ne utriusque sanctitas pereat assiduitate vivendi; quanto magis declinandi sunt juvenes, qui sequuntur temporalis vitæ tenebrosas vias, ac delectationes? et si tanta cura frequentiam sanctorum virorum fugere debes; quanto magis te oportet fugere juvenes hujus sæculi concupiscentias sequentes? Ad hoc diabolus oculis religiosæ feminae juvenes objicit, ut formas eorum quos per diem vi-

derit, meditetur in nocte, et ut recens visio corporis inspectio assidue versetur in animo. Sic intrat sagitta Satanæ per januas oculorum usque ad animum. Unde propheta: *Intravit mors, inquit, per fenestras vestras; ingressa est domos vestras* (Jerem. ix, 21). Non intrat sagitta diaboli ad interiora mentis, nisi per sensus corporis. Soror in Christo dilecta mihi, amandi sunt viri, sed absentes: amandi sunt homines, non intus, sed foris: diligere debemus homines in animo, sed non in domo: diligere homines in mente, sed a longe: diligendi sunt viri, quia sunt opus Dei, sed extra domum: amandi sunt viri non propter pulchritudinem corporis, sed quia sunt opus Creatoris. Iterum, soror venerabilis, te moneo, ut nunquam loquaris sola cum solo. Nullus loquatur tecum singulariter: nec tu præter duarum aut trium testimonium loquaris cum aliquo. Non debet sponsa Christi sola cum solo loqui, nisi cum suo magistro, cum agit poenitentiam de suis peccatis. Sanctimonialis femina quæ cum viro sola loqui desiderat, stultitia in mente ejus regnat. Audi igitur, dilecta mihi, si perfecte castitatem vis tenere pro amore Christi, longe discede a societate viri. Si perfecte in terra contempseris societatem virorum pro Christo, absque ulla dubitatione cum eo regnabis in cælo. Amen.

LX. — De vitando pravorum consortio.

143. Honestissima soror, audi verba Salomonis. *Fili mi, si te lactaverint peccatores, non acquiescas eis* (Prov. i, 10): *ne æmuleris hominem injustum, ne sequaris viam ejus* (Prov. iii, 31). *Discede ab homine iniquo: et habebis pacem* (Eccli. vii, 2). *Viri justii socii sint tibi; in timore Dei sit gloria tua* (Eccli. ix, 22). Quemcumque hominem cognoveris observantem timorem Dei, in amicitia jungatur tibi. Homini malis non jungaris. Beatus Ambrosius: « Sanctorum hominum vita cæteris hominibus bene vivendi debet esse norma. » Qui enim sancto viro associatus fuerit, ex ejus societate accipiet usum bonæ locutionis, et exemplum boni operis, ut accendatur de die in diem mens ejus in amore Dei. Non est valde laudabilis ille, qui bonus est cum bonis: sed vere ille est laudabilis, qui bonus est cum malis. Vere ille homo est laudabilis, qui in societate malorum bonus. Sicut ille est culpandus, qui malus est inter bonos: ita ille est laudandus, qui bonus est inter malos. Verba vitæ sunt verba hominum Deum timentium: et sanitas animæ his qui ea sequuntur et diligunt. Sicut sol oriens expellit caliginem, ita sanctorum doctrina a sensibus nostris expellit tenebras vitiorum. Unde David propheta: **S78** *Cum sancto sanctus eris, et cum perverso perverteris* (Psal. xvii, 26, 27). Igitur, soror mihi in Christo dilecta, si vis bene vivere, malorum societatem declina. Vita malos, cave iniquos, fuge improbos, sperne a te ignavos. Fuge turbas hominum, maxime ætatum quæ prona sunt ad vitium: nec te adjungas levibus personis, nec te admisceas vanis. Bonis te conjunge, bonorum consortium ap-

pete, bonorum societatem require, sanctis individue adhaere. Si fueris socia eorum conversationis, eris et virtutis. Qui cum sapientibus ambulat, sapiens est: qui cum stultis graditur, stultus est (Prov. xiii, 20). Similis enim simili conjungi solet. Periculosum est vitam cum hominibus malis ducere: perniciosum est vitam cum bis qui pravae voluntatis sunt, sociari. Melius est habere malorum odium quam consortium. Sicut multa habet bona vita communis sanctorum: sic plurima mala affert societas malorum. Qui enim tetigerit immundum, coinquinabitur: qui tetigerit sordidum, sordidabitur. Igitur, soror venerabilis, si verba mea libenter audieris, et ea opere impleveris, inter electos Dei computaberis. Amen.

LXI. — De litteris vel munusculis clanculum non acceptandis.

144. Charissima soror, audi quæ dico. Ancilla Christi quæ in abscondito litteras vel dona recipit, Ordinem suum frangit. Magnum malum facit, et grande peccatum committit, si ab hominibus litteras vel aliud quodlibet munus suscipit, quia suum Ordinem frangit. Grande malum agit, quæ propter temporalia dona, sui Ordinis prævaricatrix existit. Sanctimonialis femina quæ cum Christo desiderat intrare ad nuptias, non debet hominibus dare sudariola, pectines, corrigias, vel specula, aut fascias. Quæ Christum expectat cum ardente lampade, non debet ab hominibus accipere dona secularia, scilicet pectines, specula, et cætera alia: quæ propter amorem Christi velata, non debet ab amicis suis accipere vanitatis dona: quæ propter Deum super caput suum velum sacrum imposuit, multum peccat si ab hominibus dona secularia accipit. Sanctimonialis femina quæ in talibus delectatur, magna vanitate decipitur, et signum demonstrat meretricis. Unde dicit beatus Hieronymus: « Dulces litteras et sudariola et crebra munuscula sanctus amor non habet. » Ac si diceret: Si in mente sanctimonialis feminae sanctus amor esset, dona vanitatis et superfluitatis ab hominibus non acciperet. Mens casta et religiosa non desiderat a secularibus amicis accipere dona, sed a Christo, pro cuius amore contemnit omnia terrena: et ab illo solo debet concupiscere dona, cum quo sperat gaudere in celesti patria. Casta femina non quærit terrena dona, sed cœlestia. Quanto homo amplius in terrenis donis delectatur, tanto magis a Dei amore elongatur.

145. Si sanctimoniales feminae faciunt in monasterio quod mulieres seculares facere solent in sæculo, satis culpabiles sunt coram Deo, et inter seculares et sanctimoniales nulla est differentia. Igitur, si inter eas quæ sunt in monasterio, et eas quæ sunt in sæculo, nulla est distantia, inter religiosas et seculares feminas nulla est dissonantia. Ergo, si sanctimoniales feminae delectabilia dona dant suis amicis, sicut facere solent meretrices, ubi est honestas, ubi religiositas, ubi castitas, ubi puritas, ubi sanctitas? Si sanctimoniales feminae quæ per

PATROL. CLXXXIV.

bona opera debuerant placere Deo, suis amicis placent in malo, luxuriosa dona dando; ubi est pudicitia, ubi continentia, ubi reverentia, ubi verecundia? Ita, si sanctimoniales feminae plus volunt placere hominibus in sæculo, quam Jesu Christo æterno regi in cælo; ubi est observantia religionis, ubi rigor Ordinis, ubi ardor contemplationis, ubi munditia mentis, ubi contritio cordis, ubi sollici, tudo orationis, ubi gemitus pectoris, ubi habitus monachalis? Si sanctimoniales feminae lætantur in temporalibus donis, sicut lætari solent seculares homines; ubi est contemptus sæculi, ubi timor inferni, ubi memoria judicii, ubi recordatio æterni incendii, ubi amor Dei? Igitur, si sanctimoniales feminae concupiscunt dona vanitatis ab hominibus accipere: ubi est memoria delictorum, ubi **S79** lacrymæ oculorum, ubi recordatio peccatorum? Vilipenditur, contemnitur, despicitur, annihilatur. Revera sanctimonialis femina, quæ ab hominibus accipit, in quibus delectatur, Ordinem suum contemnit. Quæ plus gaudet in suorum amicorum donis, quam in præceptis sui Ordinis, propositi est prævaricatrix. De talibus propheta ait: *Dextera eorum repleta est muneribus* (Psal. xxv, 10). Ac si diceret: Quamvis opera eorum videantur bona, tamen plus lætantur in muneribus, quam in bonis operibus. Magis volunt ab hominibus accipere dona, quam a Christo æterna bona. Sanctimonialis femina quæ Christum perfecte diligit, delectabilia et superflua dona ab hominibus non recipit, quia Christum omnibus donis anteponit. Unde in Cantico canticorum Ecclesiae dicitur: *Pulchræ sunt genæ tuæ sicut turturis* (Cantic. i, 9). Turturi assimilatur Ecclesia, vel quælibet sancta anima, quia Christum perfecte diligit, et nihil amori ejus præponit. Turtur ex quo per occasionem conjugem suum perdidit, nunquam alterum amplius quærit, quia adulterinum amorem non recipit. Sic sanctimonialis femina quæ Christum perfecte diligit, amplius adulterinum amorem non recipit, id est, amplius malos homines non diligit. Religiosa femina quæ plus diligit hominem quam Christum, non est casta, sed adultera, quia Christum contemnit, cui fuerat desponsata. Religiosa femina quando primum ad monasterium venit, Christum in sponsum suscipit. Post hæc vero si carnaliter hominem super Christum diligit, adulterium facit; et si non corpore, jam tamen adultera in mente, secundum illud quod dicitur: *Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam mæchatus est eam in corde suo* (Matth. v, 28): sic etiam mæchatur mulier cum viro, si eum in corde suo concupierit, vel eum carnaliter dilexerit.

146. Quapropter, dilectissima mihi in Christosoror, te moneo, ut Christum sponsum tuum super omnia ames, et ab illo solo dona accipere desideres. Obsecro, ut Jesum Christum sponsum tuum super omnia diligas, et pro amore illius seculares dona non accipias. Procul dubio qui terrena dona accipit, cœlestia non sperat. *Munera excæcant oculo,*

sapientum, et mutant verba justorum (Deut. xvi, 19). Certe, si munera excæcant oculos sapientum, obcæcant etiam ne Deum videant mentes religiosorum virorum. Si (quod verum est) dona oculos sapientum excæcant, etiam et oculos servorum Dei, ne Christus videatur, conturbant. Unde beatus Isidorus: « Non potest oculus mentis alta videre, quem pulvis claudit. » Ac si apertius diceret: Non potest oculus mentis perfecte cœlestia conspiciere, quem pulvis claudit concupiscentiæ. Non potest mens servi Dei ad contemplandum Deum esse libera, si adhuc terrenis cupiditatibus obscuratur. Si adhuc mens sanctimonialis feminae in terrenis donis delectatur, perfecte cœlestia non contemplatur. Si accipiendo vel donando hominibus placere desiderat, Deum perfecte non amat. Nam et a Deo despecti sunt qui in his vanitatibus placere concupiscunt. Unde ait David propheta: *Deus dissipabit ossa eorum qui hominibus placent: confusi sunt, quoniam Deus sprevit eos* (Psal. lii, 6). Rogo etiam te, soror venerabilis in Christo, ut cum omni devotione audias Isaiam prophetam dicentem: *Qui excutit manus suas ab omni munere, in excelsis habitabit; et Regem sanctorum videbunt oculi ejus in decore suo* (Isai. xxxiii, 15-17). Ac si diceret: Qui propter Deum manus suas ab omni munere excutit, in caelo habitabit et Regem sanctorum in gloria sua videbit. Qui causa amoris Dei ab hominibus dona vanitatis et superfluitatis non recipit, Deum in majestate sua videbit, et cum omnibus sanctis in decore illius in perpetuum gaudebit. Ideo, soror in Christo amabilis, te rogo, ut capias consilium hujus sancti prophetae, et excutias manus tuas ab omni munere; si tu in excelsis vis habitare, ab omni munere manus tuas excute. Iterum te moneo per gratiam Dei, ut studeas imitari illum qui ait: *Ego cum justitia apparebo in conspectu tuo: satiabor cum apparuerit gloria tua* (Psal. xvi, 15). Amen.

LXII. — *De votis Deo reddendis.*

147. Soror charissima, bene cogites quid Deo voveas, et reddas. Te ipsam vove integram, et redde. Te ipsam de peccatis accusa: Deum in beneficiis lauda. **SSO** Nihil boni tribuas; ab illo cuncta bona quæ habes, te accepisse dicas: confitere illum misericordem, te peccatricem; illum veracem, te mendacem. Rogo, soror dilecta, ut dicas cum propheta, *Introibo in domum tuam*, id est, monasterium: *in holocaustis*; hoc est, in spiritu contritionis et compunctionis. *Reddam tibi vota mea* (Psal. lxxv, 13); id est, ibi me ingratam offeram tibi in ara cordis, quam tibi vovi. Necesse est ut qui salvari desiderat, bona quæ Deo vovit, cum omni devotione reddat. Quicumque ad gaudia æterna desiderat pervenire, necesse est ut bona quæ Deo promisit, studeat adimplere. Unde propheta: *Vovete et reddite Domino Deo vestro* (Psal. lxxv, 12). Ac si diceret: Vos ipsos vovete et reddite; quia necesse est ut qui vovit, etiam reddat, quia vovendo se debitorum fecit. *Et melius esset non voverè, quam post*

A *votum promissa non solvere* (Eccle. v, 4). Sunt etiam quædam vota omnibus communia, quædam vero specialia. Communia vota sunt ea quæ in Baptismo promisimus, scilicet ut non peccaremus, et ut diabolo et operibus ejus abrenuntiamus. Specialia vota sunt, quando aliquis se monachum fieri, aut canonicum, aut eremitam, vel aliquid aliud promittit. Quod si ille qui vovit, non reddiderit; salvus esse non poterit. Quare? Quia qui Deo ut bene viveret promiserit, si hæc bonis operibus non impleverit, salvari non poterit. Quisquis bona quæ Deo pollicitus est, implere neglexerit, ad illa bona quæ Deus promisit, pervenire non poterit. Ille qui Deo non vult reddere bona, quæ vovit ei, quomodo vult a Deo accipere bona quæ ei Deus promisit? quomodo vult a Deo accipere donum cœlestis, qui Deo non vult reddere suum votum? aut quomodo se putat a Deo accipere cœlestia dona, qui Deo negligit persolvere vota sua? Quia non est fidelis, sed infidelis, inter infideles condemnabitur ille, qui vota sua Deo negligit reddere: inter infideles peribit, qui votum suum in bonis non consummaverit.

148. Igitur, soror in Christo dilecta mihi, moneo ut facias bonum quod promisisti. Non sis in verbis facilis, et in operibus difficilis. Coram Deo facere aliquid facile non promittas: sine consideratione virium nihil præsumas. Quod non potes facere, non promittas. In conspectu Dei multum eris culpabilis, si non reddideris bonum quod promiseris. Qui vota sua non explent, Deo displicent. Inter infideles deputabuntur, qui quod voverunt non impleverunt. Melius est enim non promittere, quam fidem promissi non solvere. Verumtamen, soror venerabilis, rescinde fidem in malis promissis; in turpi voto muta decretum. Malum quod promisisti, non facias; quod iacate vovisti, non impleas. Impia est promissio quæ scelere adimpletur. Nunc ergo, sponsa Christi, sicut jam dixi tibi, si cum omni devotione reddideris Deo bona quæ ei promisisti, accipies ab eo æterna bona quæ ille promisit tibi. Amen.

LXIII. — *De fine et scopo sui status semper considerando.*

149. Soror charissima, scito quid sis, cognosce temetipsam: reduc ad memoriam quare sis nata, esto memor cur sis orta, in quem usum sis genita, qua conditione sis edita; ad quam rem sis in hoc sæculo provocata. Memento conditionis tuæ, serva ordinem naturæ tuæ, esto quod es facta. Talis esto, qualem te Deus fecit: qualem te factor instituit, esto talis. Tene modum in omni opere tuo: in omni re temperamentum tene. Nihil facias sine temperantia: nec minus facias aliquid nec nimis, nec ultra quam oportet, nec infra. Etiam in bonis immoderatum aliquid non debet esse. Omnia medioeria sunt utilia, et in suo modo perfecta. Quæ cum temperantia fiunt, salubria sunt: bona autem immoderato usu noxia efficiuntur. Omnis enim nimietas in vitio deputatur. Temperate facere cuncta prudentia est. Ne de bono facias malum. Soror dilecta,

respice etiam quid sit aptum cuique tempore. Primo videas quid debeas facere, ubi et quando, qualiter, et quandiu facias. Per discretionem cognosce causas rerum. Cum omni diligentia distingue omnia quæ agis, diligenter excogita qualiter bonum incipias et perficias, tene discretionem in omni actione tua; cum bene distinxeris opus tuum, **SSI** optime justa eris. Quidquid boni feceris cum discretionem, virtus erit; quod sine discretionem, erit vitium: indiscreta enim virtus pro vitio reputatur; virtus sine discretionem locum vitii obtinet. Per pravam consuetudinem multa sunt vitiosa, pravo usu multa sunt profanata. Multa sunt illicite usurpata contra pudicos mores. Usus igitur auctoritati cedat. Lex et ratio pravum usum vincant. Honestas virgo, moneo te, ut teneas fidem firmam in corde, galeam salutis in capite, signum crucis in fronte, verbum veritatis in ore, voluntatem bonam in mente, timorem et veram dilectionem Dei et proximi in pectore, cingulum castitatis in corpore, honestatem in actione, sobrietatem in consuetudine et bonitate, humilitatem in prosperitate, patientiam in tribulatione, simplicitatem in conversatione, spem certam in Creatore, amorem vite æternæ, perseverantiam in bonis operibus usque in finem. Amen.

LXIV. — *De studio placendi hominibus per pulchritudinem cavendo.*

150. Charissima soror, vitemus perniciosas pulchritudines, ne omnium malorum germina inde pululent. Qui pulchritudinem corporis diligit, semetipsum decipit. Quare? Quia pulchritudo corporis fallax est, vana est, terra et cinis est, deceptio est hominis. Unde Salomon: *Fallax gratia, et vana est pulchritudo* (Prov. xxxi, 30). Multi fuerunt et sunt decepti per pulchritudinem corporis. Stulti homines dum considerant pulchritudinem corporis, incidunt in diaboli laqueum; dum carnis pulchritudinem attendunt, retiaculis diaboli præpediuntur. Multi per pulchritudinem corporis alligantur in peccatis. Deus non requirit corporis decorem, sed animæ pulchritudinem. Amplius diligit Deus spiritualem pulchritudinem, quam carnalem. Christus non delectatur in corporis pulchritudine, sed in animæ puritate. Igitur, soror mihi in Christo dilecta, moneo te, ut illam pulchritudinem diligas, in qua delectatur Deus. Nunquam hoc animo homines attendas, ut eorum pulchritudinem diligas: non consideres homines hac intentione, ut læteris in eorum pulchritudine: nunquam ideo homines conspicias, ut pulchritudinem eorum concupiscas. Te etiam rogo, ut nunquam vultum tuum componas, ut hominibus placeas; nunquam ideo exornes vultum, ut placeas in oculis hominum; non sit talis intentio tua, ut coram hominibus velis apparere formosa: quia si ob hoc facis, ut in conspectu hominum formosa videaris, Jesu Christo sponso tuo injuriam facis. Cum sis Christo desponsata, si ante oculos hominum vis apparere, non es casta, sed adultera. Quasi adultera Christo facis injuriam, si ut ab hominibus ameris, ostendis pul-

A chritudinem tuam. Quomodo non adulteraris, quæ plus quam Christum diligis homines? aut quomodo non facis adulterium quæ homines amas super Christum? Quomodo dicis, Non sum adultera, quæ Christo te in monasterio tradidisti, et nunc hominibus vis placere de pulchritudine vultus tui? Cum hoc facis signum demonstras meretricis: hoc facere solent meretrices, et sæculares mulieres; videlicet componunt facies suas, ut in oculis hominum appareant formosæ. O quam turpe est et quam absurdum illud facere feminas sanctimoniales, quod facere solent meretrices, et sæculares mulieres!

151. Igitur, honesta virgo, audi quæ dico, attende quæ moneo. Nunquam vultum tuum componas ut hominibus placeas; sed interius orna faciem tuam conscientie bonis virtutibus, ut Jesu Christo cœlesti sponso placere valeas. Deus non delectatur in pulchritudine corporis, sed in pulchritudine mentis; non in compositione vultus, sed in bonis moribus; non in corporis compositione, sed in sancta conversatione. Cum sancta anima intus propter Christum bonis moribus ornatur, a Christo diligitur atque amatur: quod bene sponsus insinuat in Canticis canticorum, ubi sponsa loquitur dicens, *Quam pulchra es, amica mea: et quam decora, charissima in deliciis!* (Cantic. iv, 1.) Ac si diceret: *Quam pulchra es, amica mea; id est, juste, sancte, et religiose vivendo es pulchra, et me super omnia diligendo es amica. Ideo es pulchra et decora, quia* **CS2** *bene vivendo in bonis operibus conversaris: atque ideo es amica, quia perfecte me diligis, quia alterum amicum plus quam me non diligis. Nec solum es amica mea, sed etiam charissima, quia plus mihi desideras placere per bona opera in mentem quam hominibus foras de corporis pulchritudine. Ideo non solum es amica, sed etiam in deliciis charissima. Sancta anima charissima dicitur in deliciis, videlicet Scripturarum sanctarum, quia ad amorem et familiaritatem Christi perfecte non pervenit, qui Scripturæ sanctæ deliciis abundare contemnit. Ille ad amorem Christi perfecte pervenire poterit, qui deliciis Scripturarum se refecit, et Christum diligit, et a Christo diligitur: qui vero plus desiderat placere hominibus de pulchritudine vultus sui, quam Christo de bonis operibus, nec Christum perfecte diligit, nec a Christo diligitur. Moneo ergo te, soror charissima ut Christum diligas super omnia, quia Deus Pater te elegit in ipso ante sæcula* (Ephes. i, 4). Rogo etiam te, ut illi soli placere concupiscas, et ut ab hominibus laudem temporalem non accipias. Amen.

LXV. — *De risu immoderato fugiendo.*

152. Soror charissima, audi sapientissimi Salomonis verba: *Risum deputavi errorem, et gaudium dixi: Quid frustra deciperis?* (Eccle. ii, 2.) Error dicitur, quando aliud debet fieri, et aliud fit. Tunc ergo fit error, quando ille qui debet plorare, ridet. Ideo risus dicitur error, quia dum quisque ridet, diem mortis suæ ipse in mente sua non habet. Vere fru-